

Vergaderjaar 1995–1996

24 400 X

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 1996

Nr. 101

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 20 mei 1996

Inleiding

Eind vorig jaar heb ik in het kader van het doelmatigheidsonderzoek bij de hogere onderhoudsbedrijven van Defensie het voornemen bekend gemaakt dat het Marine Elektronisch en Optisch Bedrijf, **het MEOB**, over enkele jaren zal worden verplaatst van Oegstgeest naar Den Helder.

Over dit voornemen heb ik in het algemeen overleg met de vaste commissie voor Defensie van de Tweede Kamer van 10 april jongstleden uitvoerig van gedachten gewisseld. Tijdens dit algemeen overleg bleken verschillende leden behoefte te hebben aan beter inzicht in de werkgelegenheids- en economische effecten van deze verplaatsing voor de regio Den Helder.

Dit geeft mij aanleiding deze effecten nog eens in een brief uiteen te zetten ten behoeve van het in de week van 20 mei aanstaande geagendeerde plenaire debat. Juist die effecten vormen immers, samen met de grotere doelmatigheid, de reden voor mijn voornemen tot verplaatsing van het MEOB. Zowel de intentieverklaring van 22 november 1990, die is overeengekomen tussen het Ministerie van Defensie en de gemeente Den Helder, alsook het debat over de defensiebegroting voor 1996, waarbij de zorg van de Kamer voor de werkgelegenheid in Den Helder naar voren werd gebracht, vormden voor mij een aansporing waar mogelijk enige compensatie te bieden voor de scherpe daling van defensiewerkgelegenheid in de kop van Noord-Holland.

Werkgelegenheidseffecten

Het werkgelegenheidseffect dat ontstaat door de voorgenomen verplaatsing van het MEOB naar Den Helder bestaat uit drie elementen.

In de eerste plaats ontstaat structureel nieuwe werkgelegenheid in Den Helder door de overheveling van 500 arbeidsplaatsen van het MEOB naar

Den Helder. Als gevolg van deze structurele maatregel zal weliswaar geleidelijk, maar wel blijvend ruimte aan werkzoekenden uit Den Helder en omgeving worden geboden. Over het tempo waarin werkzoekenden uit Den Helder een arbeidsplaats in het nieuwe hoger onderhoudsbedrijf voor de Koninklijke marine zullen vinden, is op dit moment geen verantwoorde uitspraak mogelijk. Dit is afhankelijk van het verloop in het personeelsbestand van het MEOB.

Ten tweede ontstaan naar verwachting ongeveer 50 afgeleide arbeidsplaatsen. Het gaat hier bijvoorbeeld om banengroei bij de plaatselijke middenstand door een toename van de omzet. Op basis van ervaring bedraagt de verhouding tussen directe banen en afgeleide werkgelegenheid 10:1.

Ten derde is aannemelijk dat met de verhuizing van het MEOB ook indirecte werkgelegenheid in Den Helder ontstaat, bijvoorbeeld in de sfeer van onderhoud en leveranciers. Deze nu nog niet nader aan te duiden indirecte arbeidsplaatsen in Den Helder vormen dan nieuwe werkgelegenheid.

In meer algemene zin zal de verplaatsing van het MEOB een verbreding van de huidige economische basis in de regio Noord-Holland-Noord betekenen. Dit verzekert ten minste continuïteit in de handhaving en exploitatie van de aanwezige infrastructuur en kennis.

Structuurverbetering arbeidsmarkt

Op termijn biedt de verplaatsing van het MEOB hoogwaardige werkgelegenheid voor de jeugd met een middelbare beroepsopleiding en hoger. Bijna eenderde van de werklozen in de regio Den Helder is jonger dan 23 jaar. Op dit moment trekt deze categorie in grote getale weg uit de regio, omdat de arbeidsmarkt daar onvoldoende perspectief biedt.

Doordat de aanwezigheid van werknemers met een hogere beroepsopleiding toeneemt, ontstaat een verbetering van de arbeidsmarkt voor andere, hoogwaardige bedrijven, die zich in Den Helder zouden willen vestigen. Tevens ontstaat een impuls voor scholings- en bijscholingsinspanningen. Dit ondersteunt de scholingsinfrastructuur en heeft tegelijk een positief effect op de kwaliteit van de arbeidsmarkt.

Woningmarkt

De verplaatsing van het MEOB zal naar verwachting tot gevolg hebben dat een aanzienlijk deel van de 500 huishoudens zich in Den Helder en omgeving zullen vestigen. Dit betekent een even grote vraag naar woningen. De bestaande leegstand van huizen en de daarmee gepaard gaande verpaupering zal hierdoor verminderen.

Overige maatregelen

Naast de verplaatsing van het MEOB zullen, zoals ik u heb gemeld, nog eens 85 andere arbeidsplaatsen naar Den Helder worden overgebracht. Het betreft hier 44 functies in het kader van de collocatie van het kustwachtcentrum in Den Helder en 41 functies in het kader van de lopende herstructureringsoperatie van de Koninklijke marine. De overheveling van deze arbeidsplaatsen heeft uiteraard navenante effecten als bij de verplaatsing van het MEOB.

In totaal ontstaat derhalve een direct positief werkgelegenheidseffect van 585 functies, naast een groei met ongeveer 60 afgeleide arbeids-

plaatsen en een nog onbekend positief effect op de indirecte werkgelegenheid.

Tot slot

Ik roep bij u in herinnering dat deze maatregelen zijn gericht op een bijdrage aan herstel van werkgelegenheid in Den Helder. Deze laatste is in de regio Noord-Holland-Noord aanzienlijk teruggelopen, doordat duizenden arbeidsplaatsen bij Defensie verloren zijn gegaan. Vanwege het sociaal beleid van Defensie vertaalt deze scherpe daling zich niet meteen in de werkloosheidsstatistieken. Defensie kan zich naar mijn oordeel door de bovengenoemde maatregelen op een verantwoorde wijze van haar bestuurlijke verplichting kwijten, zoals deze is aangegeven in de genoemde intentieverklaring. Tevens wordt daarbij een, zij het niet maximale, bijdrage aan de doelmatigheidsoperatie geleverd.

De Staatssecretaris van Defensie,
J. C. Gmelich Meijling